

**D. Marcvs Evangelista. Rodolphi Gvaltheri Tigurini in
Euangelium Iesu Christi secundum Marcum Homiliæ
CXXXIX.**

Gwalther, Rudolf

[S.l.], 1570

VD16 W 1048

Homilia CXXX. Et qui præteribant conuitiabantur ei, mouentes capita sua,
& dicentes: Vah, qui dissoluis templum, ac triduo ædificas: Serua teipsum,
& descende à cruce. Similiter autem & principes ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71833)

Christus Iesus, siue illi Iudei siue gentiles fuerint: quo nomine Euangelium quoque in omnes gentes predicari iussit. Contendunt contra inscriptionem hanc tam gloriosam Iudeorum pontifices, ut qui se non obsecrè perstringi sentiant, & odium implacabile adhuc produunt: simulq; semper fore aliquos docent (imprimis autem in antiquissimo ordine) qui Christo suum honorem inuideant, nec illum vel suum, vel ecclesie Regem & caput vnicum agnoscere velint. Et sane hæc præcipua est contentio materia, de qua olim secula omnes pugnarunt, & circa quam hodie adhuc Christiani & Papiæ & Turcæ di gladiantur. Christo enim suum honorem assertum volunt pij, alteri verò eundem vel in Papam Regiam, vel in Mahumetem transferre conantur. At hic consolationis plenum est, quod Pilatus, qui paulò ante iniquissimis Iudeorum postulatibus cesserat, nunc noua animi virtute confirmatus, illos non sine stomacho rejicit, nec quicquam propter illos in Crucis Christi inscriptione mutare dignatur. Voluit hoc exemplo docere spiritus sanctus, nihil effecturos ynquam, quotquot Christo suam gloriam ereptam & illius nomen vel verbum extinctum volunt. Et sanè, si firmum ratumq; mansit, quod homo prophanus de Christo scripsit, multò magis sacrosancta & inuolabilis erit eorum auctoritas, qua diuini propheta, & post hos Apostoli scripserunt, quos in eum finem Deus vberiori spiritus sui virtute afflauit, vt saluus in Christo acquisita mysteria literis mandarent. Accedit his argumenti efficacissimi loco, quòd contra hoc hereticorum dolos & imposturas, totq; tyrannorum cruentas persecuciones, Deus sacre scripture codicem nõ seruaui modo, sed à mendacis & corruptelis quoq; integre seruaui. Cuius hæc præcipua causa est, quòd filij sui cognitionem inter homines manere voluit, in quo vno salus omnis continetur. Hæc nos in periculo confirmare debet, vt fidei professionem illibatam seruemus, nec mundi concubitus terreamur, qui vt vult furia mundus hic, vincet tamen, & suos quoq; in se victores faciet. Illi debetur benedictio, honor, gloria & potestas in æternum. Amen.

Matth. 18.
Marc. 16.
Actorem 1.
Contentitur de
Titulo Christi.
Christi regnum
inexpugnabile.

HOMILIA CXXX.

Et qui præteribant conuitiabantur ei, mouentes capita sua, & dicentes: Vah, qui dissoluis templum, ac triduo ædificas: Serua te ipsum, & descende à cruce. Similiter autem & principes Sacerdotum illudentes dicebant alij ad altos eum scribis: Alios seruaui, seipsum seruare non potest. Christus ille Rex Israel, descendat nunc à cruce, ut videamus, & credamus. Et qui crucifixi erant cum eo, probris afficiebant eum.

Euangelista non modò Iesum Christum pro nobis passum & mortuum esse docent, verum etiam diligenter narrant, quid illius aduersarij et hostes aduersus illum designarint. Que omnia sic à nobis considerari debent, vt primò cogitemus, quanti confluerit salus nostra, & quanto studio caueamus, ne ipsi quoque aduersus ipsum peccandi occasio, vtiq; nobis eadem cauenda sit, ne ipsi quoque nostre carnis iudicio decepti in illum similiter peccemus. Sunt hæc per totam historiam obseruanda, maxime tamen in præsentis loco, vbi narratur, vt illi in cruce pendenti illuserint. Et hic simul Ieronimus qui cum ipso crucifixi fuerunt, actio incidet, quam ex Luca huius loci et altationi postea inferemus.

Argumentum
& usus præ
sentis loci.

Primùm in genere de omnibus dicit Marcus: Qui præteribant conuitiabantur ei, mouentes capita sua. Impudens eras & inhumanum inter mortuos dolores pendenti conuitari: sed auget facti indignitatem, quòd gestu etiam vtuntur, qui animos illius odio & contemptu plenos arguit. Ita verò rabiem plus quàm belluinam produunt, quæ ne supplicij quidem atrocissimi conspectu satuari potuit. Meminerimus tamen hanc etiam partem ad generis humani redemptionem pertinere. Oportuit enim Christum (sicuti Simeon dixerat) poni in signum contradictionis, vt nos à satanicis calumnijs affereret: Lucæ 2. & cum ista olim in propria persona sustinuerit, non offendi debent fideles, etiamsi illi hodie quoque ab omnibus contemni, & quasi catholico omnium consensu damnari videant. Ita enim fore olim David psal. 2. & 22. prædixit, & idem cum Christi typus esset, similia passus est, sicuti in Psalmis est videre, vbi de suis miserijs conquerens inter alia dicit: Ego autem vermis sum, & non viri opprobrium hominũ & contemptus à populo. Quicumq; me aspiciunt, subsannant me, distendunt labia, mouent caput, dicentes:

Omnis loci ho
mines Christo
conuitiabantur.

Voluatur ad Dominum, eripiat eum, liberet eum, siquidem amat eum, &c. Per id ut melius expr
mant Evangelista quam acerba fuerint conuicia haec, quibus impij Christo illi sermo, dicitur
admodum omnium locorum & ordinum homines producant, & quid singuli dixerint conueniant

1. Plebeiorum
in Christi con
uicia.

Primi hic sunt plebei & qui ex vulgo erant. Illi, quia eum templo minutatum esse audiverunt
eo conuiciandi occasione arripientes, dicunt: Vab, qui destruis templu, ac in trieno adificas, seruas
ipsum. Et apud Mattheum insuper addunt: Si filius Dei es, descende de cruce. Ita vero iudicant
& mendacij illu insimulant: quasi falso potentia humana maior sibi arrogari, & quod minus do
buc impudentia se Dei filiu esse dixerit. Et hic quide carnis nostrae & mundi ingeniu pollebat
Proprium huius est, ex praesenti rerum statu de hominibus iudicare. Quos ergo iuxta seculi huius
ces & beatos esse viderit, eos de a Deo veres, & solos quide, diligi arbitratu, adeoq inter Deum
locat. Quos autem infelices & miseros esse viderit in hoc seculo, illos a Deo negligi & illi expositos
zat, promissiones vero vitae aeternae, quas pij allegant, scurriliter ridet, & quae nullis colloca
ciam extreme stultitia loco ducit. Hinc fit, ut quicquid vngu a pijs fortiter et animose dicitur
Dei protectione, de ecclesiae liberatione, deq salutis certitudine in Christo Iesu, hoc omne in praesenti
& conuictu vertatur. Est aut tentatio haec grauissima. Nam & fiducia in Deum oppugnat, & ea
ea sollicitat, quae salua fide & conscientia bona fieri non possunt: ut nimiru ex illicitis operibus
erganos fauoris argumenta quaramus. Sic olim sat an Christo esurienti dicebat: Si filius Dei es,
ut lapides isti panes fiant. Et haec dicendo non miraculum querebat, quo Christi gloria illustraretur,
sed ut ille famis & exprobrationis huius impatientia superatus ab officio discederet, quod illi per
tris mandato in terris erat obediendu. Et hodie a pijs, quando inter afflictiones & pericula commu
neru laborant, multa per ludibriu, vel etiam serio, exiguntur, quae a fide & fidelu officio alienant
sunt, & absq manifesto scelere non possunt fieri. Alij enim cum ludibrio inbent, ut nos praesentiu
riculis exercemus, cum illud impossibile esse non ignorent. Alij autem ad media illicita obsequuntur
ut ad tempus nos malis istis subducamus moment, nec adeo anxiam vocacionis diuinae rationem
bis habendam esse dicunt, ut & nos & fidei nostrae existimatione in praesenti periculum adducant.

Matth. 4.

Tunc vero nobis Christi exempli succurrere debet, ut illu imitari in vita aeterna praeparatione
spiciamus, quae nunquam fallent, ut mundus hic illas rideat, & aduersum credentes tumultuare.

Sacerdotes &
scribae Christo
conuiciantur.

Secundo sacerdotes & scribae producantur, qui ut veru usum habebant maiore, & Christi
odio magis seruebant, ita acutius pungunt, & singulari astu ea dicunt, quae non tam ipsi dolere
re poterant, quam eoru fidem euertere, qui illi adhuc aliquid tribuebant. Et hic sane veritas
bus omniu consiliorum & actionum praecipuus scopus est, ut non modo pauculos illos e medio riuat,
quibus cum illis in praesenti res esset, sed ut omnes fidei scintillas in altorum quoq, animis extinguit,
quos aliqua veritatis cognitione imbutos esse suspiciantur. Primo igitur miraculoru fidelitatem ha
dent, quibus multos sciebant deineri, quod minus Christum possent contemneret: & prouide dicitur:
lios seruauit, seipsum seruare non potest. Multos ab illo seruatos fuisse, negare nu possunt, sed ex
fenti ipsius conditione colligere volunt, in miraculis ipsius non diuinam potentia elusisse, nec quom
in illis fuisse solidi, cum modo seipsum liberare nequeat. Ita enim dicere videntur: Lam ut videret
ras praestigias fuisse, quae cuq, antehac miraculose & diuina virtute facere visus fuit: si enim diu
seruandi virtute vngu vere praedictus fuisset, vtiq, nunc in seipso seruando illa exereret. Nec
impios hosce antistites, ea illi vicio vertere, quae magno multoru bono fecerat, et quae passim a multi
praedicabantur. Adhac falsa est consequentia: Seipsum seruare non potest, ergo mera praestigia
runt illius miracula. Nec enim sese seruandi potentia illi deerat, sed voluntas, eo quod patre
creuisse sciret, quod ipsum Iudaeis non semel dixerat. Deinde quia multi Regem illu a prophetis
missum esse dixerant, ad illud quoq, respondens, Christus ille (inquiunt) Rex Ispaei, de seculis
de cruce, ut videamus & credamus. Regu vocat cum irrisione & contemptu, ut ostendat volent
iam patere, nequaquam pro Rege et liberatore eum esse habendu, qui in cruce suffixus inter homines
pendeat, nec aliqua exerat regiae maiestatis & potentiae argumenta. Ita vero proximum in
produit, cum non obseruarint apud prophetas Messia ita describi, ut illu per afflictiones & mortem
probrosam in regnum suum ascensurum doceant. Dauid certe: Reges & principes vna cum populo
aduersus illum conspiraturos, & ipsos archieptos lapidem illum reprobaturus esse ait, qui caput

Ioan. 10. 32. etc.

Psal. 2. 11. et 22

guli fieri debet. Et idem in Psalmo supra citato de suis quidem miseris loquitur, multa vero dicit, quae ipse nunquam passus fuit, & proinde de Christo exponi debent, cuius typum ille gerebat. *Isaías* vero de Messiae morte & omnibus quae in hanc incidunt, adeo perspicue vaticinatur, ut Hieronymus *Isaías 54.* non temere dubitavit, an illum in prophetarum vel potius Evangelistarum numero collocaret. *Dan. 9.* Daniel item Messiam excidendum dicit, & quo tempore illud fieri oporteat, discretè annotavit. *Zach. 3.* Apud Zachariam vero Iehosua sacerdos, qui Christi typus erat, in vestitu sordido conficitur, & *Zach. 3. & 13.* ibidem lapidi confertur Messias, in quo calaturam, id est, stigmata & vulnera fieri oporteat. Idem propheta regem quidem vocat Messiam, sed humilem describit, & qui nullo cum fastu asina pullo insidens vrbem sit ingressurus, et de eodem paulò post dicit: Excitave ò gladiè super pastorem meum, & super virum coequalem mihi, dicit Dominus exercituum: Percutiam pastorem, & oves dispergentur, &c. Hæc & alia huius generis infinita cum apud prophetas extant (quos Petrus quoque, *Pet. 11.* Christi Iesu, hoc onere in propria fiducia in Deum expopavit, & nimirum ex illius operum virtute venient dicebat: Si filius Dei es, quo Christi gloria illud officio discederet, quod illis afflictiones & pericula adhibita fide & fidelitatis officio adhiberi vident, ut nos profectum ad media illius abhorrens in vocationis diuina ratione præsens periculum adlocum in vire aeterna pronuntiant, dicitur sum credentes non abebant maior, & Christiani autem, quæ non tam ipsi dicitur abant. Et hinc sane veritas illi odio paucos illos emendat, aliorum quoque animis exemplum regit miraculorum filii dicitur, & prout dicitur: *Psal. 103.* si negare non possunt, sed potentiam eius esse, quæ quæcere videntur. Lam ne videtur facere visus fuit, si enim dicitur, urando illa exeret. *Nor* non fecerat, et quæ possunt ad potestatem, ergo mens præcipua ed voluntas, ed quæ pati debent, Regem illa a prophetis (unt) Rex Israël, de se dicitur, ontempit, ut ostendat, ut in cruce suffragans inter lacrimas. Ita vero primis in vultu, ut illi per afflictiones & omnes reges & principes vultum populi probaturus esse ait, qui capite

guli fieri debet. Et idem in Psalmo supra citato de suis quidem miseris loquitur, multa vero dicit, quæ ipse nunquam passus fuit, & proinde de Christo exponi debent, cuius typum ille gerebat. *Isaías* vero de Messiae morte & omnibus quæ in hanc incidunt, adeo perspicue vaticinatur, ut Hieronymus *Isaías 54.* non temere dubitavit, an illum in prophetarum vel potius Evangelistarum numero collocaret. *Dan. 9.* Daniel item Messiam excidendum dicit, & quo tempore illud fieri oporteat, discretè annotavit. *Zach. 3.* Apud Zachariam vero Iehosua sacerdos, qui Christi typus erat, in vestitu sordido conficitur, & *Zach. 3. & 13.* ibidem lapidi confertur Messias, in quo calaturam, id est, stigmata & vulnera fieri oporteat. Idem propheta regem quidem vocat Messiam, sed humilem describit, & qui nullo cum fastu asina pullo insidens vrbem sit ingressurus, et de eodem paulò post dicit: Excitave ò gladiè super pastorem meum, & super virum coequalem mihi, dicit Dominus exercituum: Percutiam pastorem, & oves dispergentur, &c. Hæc & alia huius generis infinita cum apud prophetas extant (quos Petrus quoque, *Pet. 11.* Christi Iesu, hoc onere in propria fiducia in Deum expopavit, & nimirum ex illius operum virtute venient dicebat: Si filius Dei es, quo Christi gloria illud officio discederet, quod illis afflictiones & pericula adhibita fide & fidelitatis officio adhiberi vident, ut nos profectum ad media illius abhorrens in vocationis diuina ratione præsens periculum adlocum in vire aeterna pronuntiant, dicitur sum credentes non abebant maior, & Christiani autem, quæ non tam ipsi dicitur abant. Et hinc sane veritas illi odio paucos illos emendat, aliorum quoque animis exemplum regit miraculorum filii dicitur, & prout dicitur: *Psal. 103.* si negare non possunt, sed potentiam eius esse, quæ quæcere videntur. Lam ne videtur facere visus fuit, si enim dicitur, urando illa exeret. *Nor* non fecerat, et quæ possunt ad potestatem, ergo mens præcipua ed voluntas, ed quæ pati debent, Regem illa a prophetis (unt) Rex Israël, de se dicitur, ontempit, ut ostendat, ut in cruce suffragans inter lacrimas. Ita vero primis in vultu, ut illi per afflictiones & omnes reges & principes vultum populi probaturus esse ait, qui capite

Actio latronum
ex Lucæ 23. Quia autem hoc loco duorum latronum actio incidit, qua nihil memorabilis habet vera historia Domini & historia, si ea spectes, quæ ab hominibus dicta vel facta sunt, minime conueniunt, sed lam silentio prætereamus. Sic verò illam Lucas descripsit: *Vnus autem sceleratorum, qui iussu pabatur eum, dicens: Ne Deum quidem tu times, cum in ipsa damnatione sis. Et nos quidem iussu perieris in regnum tuum. Dixit illi Iesus: Amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiso.* Contra illam historia pars quæcumq; de nostra redemptione dici possunt. Et quia Dei filius in mundum veniens, & mortis sue merito peccatores saluos faceret, exemplum eiusmodi in mortis sue historiam incidit, & ratio, qua saluus in ipso exhibitus cõsortes fieri possumus. Quæ omnia, & quæ per latrones hosce considerabimus, quorum alter in peccatis mortuus est, alter verò saluus in Christo inuenit. Deinde qualem se huic Christus præbuerit, videbimus.

Latrones typus
humani generis Quoad latrones, præsens hæc illorum conditio humani generis typum nobis exhibet. Eorum peccatores insignes, & cum vitam hæcenus in omni flagitiorum genere exegissent, nunc diebus ultimis suis penas exoluunt. Eadem est omnium nostrum conditio. Etsi enim non omnes flagitijs atrocioribus obnoxij simus, qualia ab istis fuerunt designata, peccatores tamen sumus, & signata penis nostris (vt Deus inquit) ab inuente ætate mala sunt. Ad hæc nostrorum peccatorum penas quædam exoluimus. Per peccatum enim mors intravit, & propter peccata Dei ira venit super omnes filios hominum, & sollicitudines, quicquid deniq; vel corpus vel animus excruciat, illud omne peccati pena esse debet. Neq; ista modo meruimus, qua in præsentia vita incidunt, sed simul damnationis æternæ supplicio subiicemur, id quod sancti omnes agnouerunt, quorum voces sunt: *In iniquitate conceptus sum, & in iniquitate concepit me mater mea. Non ambules in ius cum seruo tuo, quoniam non iniquitatus coram te villos viuens. Item: Si iniquitates obseruaueris ò Deus, quis consistet? Vt autem malum inter latrones hosce Christus pendet, & expansis utrinque brachijs utrumq; quodammodo ad se trahit: Ita Dei filius in medio seculorum homo factus, & in medio orbis habitari immolatus, manus suas saluificas ad omnes extendit, & per Euangelij prædicationem omnes laborantes atq; oneratos ad se inuitat, & in se credentibus vitam & salutem æternam pollicetur. Et hæc etiam Apostolus respexisse videtur, quando Christum inter Galatas crucifixum fuisse scribit, nimirum quod crucis illius meritum ipsi etiam per Euangelium esset prædicatum. Est hoc in eum finem obseruandum, vt per perditionis causam vel in Dei nimium rigorem, vel etiã in Christi reiciamur, quasi ille nullum meritum sui fructum nobis inuideat. Quòd enim pleriq; à salute excidunt, id eo fit, quod maior hominum pars latronem priorem imitatur. Luit ille quidem suorum scelerum penas, sed se à Deo penitentia intelligit, & proinde nec Deum timet, nec sub illius peccati manu humiliatur, nec de conuersione aliquid cogitat. Et Christum quidem sibi corpore etiam præsentem habet, sed in illo non nisi carnalis querit, & proinde de merito ipsius & salute æterna nihil est sollicitus. Quare dicit nihil in Christo uenit, quod affectibus carnis arrideat, in aperta quoq; cõiuitia erumpit, & quasi cum illo exultat, ait: Si tu es Christus, serua te ipsum & nos. Tales hodie multi sunt, qui etsi Dei vires sentiant, passas tamen illarum sua nimirum peccata, non agnoscunt, & proinde nec conuertuntur ad eum, nisi ipsos percutit (sicut per Isaiam de nonnullorum contumacia Deus queritur) sed doloris impatiens superati contumaciter cum illo ligant, adeoq; horrendis blasphemijs refingunt conuersum conuenientie astum, quem horribilis iudicij diuini conspectus in illis excitat.*

Genesis 8.
Rom. 5.
Colof. 3.

Psal. 51. et 143.
& 130.

Matth. 11.
102. 3. 5. 6. &c.
Galat. 3.

Prior latro ty-
pus reproborum.

Isaia 9. & 10.

Alter latro ty-
pus ueræ peni-
tentiæ.

Videamus ergo alterum latronem, qui veræ penitentiæ typum nobis exhibet. Primò enim vera peccati cognitione tangitur, quod ex eo patet, quòd & sua peccata publicè fateatur, & socij sui impietatem palam corripit, cupiens nimirum salutis consortem habere quem scelerum socium habuerat. Ne Deum quidem tu times, cum in ipsa damnatione sis? Vbi palchre omnium scelerum fontem reddeat, animum nimirum Dei timore vacuum. Fieri enim nequit, quin pro affectuum libidine in omnia secatruant, qui frenum hoc semel excusserunt, quo vno homines in officio contineri possunt. *Amphibolus autem socij impietatem temporis & loci circumstantia, quòd ne nunc quidem Dei timore tangatur,*

quando illius iudicium sentiat, & suorum scelerum penas exoluat. Deinde non sua modo & socij peccata fateatur, sed insuper innocentie Christi publicum fere testimonium: Hic (inquit) nihil mali fecit. Grauis vox & laude immortalis dignissima. Dum enim Christo patrocinatur, sacerdotum & Pilati iniustitiam accusat, qui insonem tam crudeli supplicio adiudicant. Et hic simul videmus, quales fere Christus patronos habeat. Damnant illum publica Concilij totius auctoritate sacerdotes & scribe cum senioribus. Innocentem Herodes suo patrocinio defleuit, Pilatus insuper supplicio addidit, milites damnatum scurriliter rident, conuicia in illum iacunt omnis loci ordines. Solutus latro horum omnium iudicia damnat, & ex cruce tanquam suggestu illius iniustitiam simul & vim saluificam predicat. Non est ergo quod hodie cultorum & praconu Christi vel ignobilitate vel paucitate offendamur. Nam infirma & ignobilia huius mundi eligi Deus, ut impiorum fastum & potentiam confundat. Et Christus alibi publicanos & meretrices, quoad salutis & regni Dei cognitionem, sacerdotibus & scribis anteponebat. Tertio fidem quoque exercit latro hic, qua nescio an vlla vnquam no bilior & luculentior fulserit, si vel ipsum latronem, vel praesentem Christi conditionem, vel etiam latronis petitione consideres. Nam inter acerbissimos cruciatus & extremos mortis dolores ad Christum confugiens ait: Domine, memento mei, cum veneris in regnum tuum. Et hac quidem illi dicit, quem eiusdem supplicij socium vnanimi omnium consensu damari & rideri, & iamiam moriturum esse videbat. Vt iam ergo in morte Christi sperat, & regnum eius morte non finire, sed potius inchoari & confirmari intelligit. Imò illi, quem omnes ut vanum & impotentem conuiciabantur, regnum tribuit, in quo suos tuere, & iam defunctos hac vita beatos reddere possit. Magna certe & incomparabilis fidei res in illo homine fuerit oportet, qua per tot obstacula elucet, & Christi qui in cruce pendebat, iam tamen in caelis regnantem videre & apprehendere potuit.

1. Cor. 1.
Matth. 21.

Admonemur autem exemplo hoc, quae vera & solida sit salutis consequenda ratio. A peccatorum cognitione initium fiat oportet, quia sine hac de salute ne cogitabimus quidem. Hac vero non ex carnis sensu & mundi iudicio, sed ex lege Dei petenda est, quae sola ineffabilem regulam exhibet, ad quam nostra cum dicta tum facta omnia examinare possumus. Cognitioni huic publica quoque confessio accedat, maxime quando suum in nos iudicium stringit Deus, ne maiorem nostri nominis, quam glorie Dei rationem habere videamur. Inter has vero animi poenitentis & astantis angustias non desperemus de gratia Dei, sed Christum apprehendamur constanti fide, qui sua mortis merito peccatum omne sustulit, suae autem resurrectionis virtute mortis imperium aboleuit, & iam regnum suum ingressus omnem potestatem accepit in caelo & in terra. Et hac quidem omnia vna & sola fides praestat, quae & nostram corruptionem nos agnoscere docet, & poenitentiam in nobis veram excitat, & Dei bonitatem in Christi merito apprehendit: Vnde etiam sola haec iustificare & saluare dicitur.

Ratio vera salutis consequenda.
Rom. 7.

1. Corinth. 15.
Matth. 28.

Sed ut luculentius ista intelligantur, Christum quoque audiamus, qui mira & incredibili facilitate latronem ad se conuersum excipit. Amen dico tibi (inquit) hodie mecum eris in paradiso. Aurea vox, & quae nunquam satis expendi possit. Primo enim nullam cum illo litem instituit, non altercat, non quicquam exprimat, sed amice & paternè compellat, & promissionem contestatione sanctissima confirmat. Verè ergo neminè ad se venientem foras eiecit, sicuti in Euangelio pollicetur: & proinde nec nos repulsam metuere debemus, si per illum ad gratiae thronum accedamus. Deinde salutem praesentem promittit, cum ait: Hodie mecum eris in paradiso. Elucet hic sacerdotij & regni Christi virtus, quae cum in cruce sese exuerit, multo magis hodie ad salutem omnibus sufficit, qui ad ipsum confugiunt. Obseruabis autem, quod absq; omni exceptione & nulla ampliori satisfactione imposita illum à culpa simul & pena liberat: nimirum exemplo hoc generalem illam promissionem confirmans. Amen dico vobis, qui verbum meum audit, & credit ei qui misit me, habet vitam aeternam, & in iudicium non veniet, sed transiit à morte in vitam. Corruit ergo hic purgatorius ignis, quo hominum animas, lustrari dicunt, qui ex simplici vulgo questum venantur. Nec est quoddam exemplum hoc speciale fuisse dicant, quando illud cum generali promissione conuenire constat, quam simul hoc exemplo confirmatam fuisse, modo diximus. Sed & omnis scriptura solius Christi sanguine peccata expiari, nosq; ab illis purgari docet. Baptista clamat: Ecce agnus Dei, qui tollit peccatum mundi. Cui dilectus ille Christi discipulus consentiens, ait: Sanguis filij Dei emundat nos ab omni peccato.

Christus latro
ni salutem pollicetur.

Ioan. 6.

Ioan. 5.

Ioan. 1.
1. Ioan. 1.

Psal. 51.
Hebr. 9. 10. etc.

10. David etiam se à Domino lanari penebat, & ita se niue candidiorem fore testabatur. Omnia in finita loca, & multorum instar esse possunt, qua in Epistola ad Hebraeos de redemptione per Christum facta scribuntur. Præterea salutis modum quoque exprimit, dicens: Mecum eris in paradiso Paradisi voce locum beatitudinis æternæ intelligi, & gloria sua consortem fore pollicetur, qui ipsum in cruce per fidem apprehenderit. Rursum ergo ipsi applicat, quod alibi generalis omnibus promittitur, qui in ipsum credunt. Volo (inquit) pater, ut ubi sum ego, etiam ij sint, quos dedisti mihi. Et apostoli vox est: Si cum illo morimur, cum eodem vivemus: & si cum illo patimur, eidem contregemur. Debent ista nobis semper ob oculos versari, quoties pericula & afflictiones imminent. In mortis autem articulo cumprimis hoc consoletur, quod & animas à corpore digressas vivere, & ipsam apud Christum in celesti patria locum esse scimus. Curandum tamen, ne cæcis carnis affectibus ab ipso exemplo hoc ad peccandi licentiam abutamur, sed mortificatis quotidie membris carnalibus in Christo resurgamus, ut tandem emenso huius vite curriculo cum illo in calis vivamus. Illi debetur benedictio, honor, gloria & potestas in æternum. Amen.

Ioan. 7.
2. Tim. 2.

Rom. 6.

HOMILIA CXXXI.

Cùm verò aduenisset hora sexta, tenebræ factæ sunt super totam terram usque ad horam nonam. Et hora nona clamavit Iesus voce magna, dicens: Eloi, eloi, lamma sabachthani? quod est si quis interpretetur: Deus meus. Deus meus, cur me deseruisti? Et quidam astantium cùm audissent, dicebant: Ecce Elias uocat. Cucurrit autem quidam, & impleta sponsia aceto, & circumposita calamo, dedit ei potum, dicens: Sinite, uideamus an ueniat Elias ad deponendum eum. Iesus autem emissa uoce magna expirauit. Et autem templi fissum est in duo, à summo usque ad imum. Cùm uidisset autem Centurio, qui astabat ipsi ex aduerso, quod ita emisso clamore expirasset, dixit: Verè homo iste filius erat Dei.

Argumenti & usus presentis loci.

Dominus & saluator noster Iesus apud Ioannem ait: Ego si exaltatus fuero à tertiâ a puncto terra ad meipsum. Quibus uerbis effectum quidem & fructum mortis sue exprimit, simul uero docet, hanc gloriosam & sibi honorificam fore, ut mundi iudicio infamis pateretur. Verè autem hoc ab ipso dictum fuisse, multis argumentis patet, maximè tamen ex ijs quæ ipsum mortis articulum comitata & consecuta sunt. Voluit enim in hac signa quadam plena terroris etiam Deo, qua primùm Christo innocentia & diuinitatis testimonium ferunt, & proinde fidem nostram aduersus crucis scandalum mirifice confirmant: deinde mortis ipsius fructum indicant, & quid nobis ex ea boni sperandum sit docent. Quare in eorum tractatione ita nobis versandum est, ut Christum Iesum agnoscamus redemptorem nostrum esse, & in eiusdem exemplo discamus, quam fideliter Deo succureat, quos inter medias mortis angustias paterno suo fauore tueatur. Et hæc quidem euidenter patet, si singula ex ordine uideamus.

Tenebræ trium horarum.

Primò ab hora sexta usque ad nonam tenebræ factæ fuisse dicuntur super totam terram. Id prodigium de sola Iudea intelligunt, eo quod nullum huius prodigij testimonium apud scriptores uel Latinos uel Græcos extet. At eadem ratione tota Christi historia in dubium uocari poterat, cùm de illis prophanis historicis nihil ferè proditum sit, præter illa paucula, quæ apud Iosephum habentur, quæ tamen nec huius quoque prodigij mentionem fecit, cuius non potuit non recens esse illo uiuente apud omnes memoria. Quare ego illorum sententiæ potius accedo, qui Euangelistas de toto orbe certarum iam legum arbitrantur. Suffragatur illis Luciani martyris testimonium, qui pro Christi fide mortem iam labaturus, dicendi potestate sibi facta, inter alia hoc quoque dixisse legitur: Solem uobis ipsum horis (quæ nimirum de Christo dixerat) produco restem, qui cùm hæc fieri per impios uideret in terris, lunam suam meridie abscondit in celo. Require in Annalibus uestris, inuenietis temporibus Pilati quando Christus patiebatur, fugato sole interruptum tenebris diem, &c. Quod uerò alij scriptores nullam huius rei mentionem faciunt, uel quod eorum seripta interciderunt, qui ista annotarunt, non nouimus.

Euseb. li. 9. c. 6.